

Anteckningar från möte med Mölndalsåns vattenråd den 14 februari 2020 på Göteborgsregionen (GR)

Närvarande: Stig Samuelsson, Södra skogsägarna (ordf.)
Anders Enelund (M), Mölndals stad (v. ordf.)
Sassi Wemmer (MP), Bollebygds kommun
Bengt Johansson (M), Härryda kommun
Emma Nevander, Härryda kommun
Erik Lagerström (L), Härryda kommun
Gun Kristiansson (S), Mölndals stad
Elisabet Rex, Mölndals stad
Inger Kjellberg, Kretslopp och vatten i Göteborg
Leif-Henrik Andersson, Mölndals Kvarnby
Torbjörn Löfgren, Mölndalsåns Fiskeråd
Niklas Wengström, Sportfiskarna
Lilian Samuelsson, LRF
Michael Nilsson, Naturskyddsföreningen Härryda
Leif Lithander, Naturskyddsföreningen Mölndal
Peter Nolbrant, Havs- och vattenmyndigheten (Water CoG)
Björn Lagerdahl, Vattenmyndigheten Västerhavet (Water CoG)
Ragnar Lagergren, Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Monica Dahlberg, GÄVVF/Göteborgsregionen (GR), sekr

1. Förra mötets anteckningar

Anteckningarna läggs sedan till handlingarna.

2. Godkännande av dagordningen

Dagordningen godkändes.

3. Meddelanden

- Vattenrådets dag 20 mars på Scandic Crown i Göteborg, *Inställt*
- Några hade varit på möte som bl a Anton Larsson (Vänersborg) hade bjudit in till den 5 februari. Fokus var hur vi ska få till mer åtgärder praktiskt. Förslag att bjuda in till möte för flera vattenråd och där diskutera detta.
- Länsstyrelsen arbetar nu med MKN och åtgärdsanalyser

4. Dagens art – Michael Nilsson, SNF

Smal dammsnäcka – *Omphiscola glabra*

Är en långsmal växtätande snäcka med en längd på 9-20 mm som andas luft och är globalt rödlistad.

De direkta hoten mot arten består främst i biotopförstörning, t.ex. genom att små dammar och vattensamlingar fylls igen eller dikas ut. Även kulvertering och igenläggning av bäckar och diken är ett hot. Ytterligare hot utgörs av försämring av vattenkvalitén (förorening, eutrofiering) genom avrinning från omgivande jordbruksmark. Genom att utbredningsområdet är fragmenterat och lokalerna spridda blir arten speciellt sårbar.

Artens totalutbredning omfattar ett tämligen begränsat område i västra Europa från norra Spanien till södra Norge. I Norden förekommer den upp till Trøndelag i mellersta Norge (artens nordligaste förekomster) medan den saknas i Finland. I Danmark är den känd från Sjælland, Fyn och Jylland. Den svenska utbredningen är utpräglat västlig med spridda förekomster från Skåne-Blekinge till Dalsland och Närke. Det stora flertalet förekomster ligger i området södra Bohuslän till västra Västergötland-Dalsland. Finns inom Mölndalsåns ARO vid Rådasjön, Vällsjön och ev Hårssjön.

Den typ av småvatten som arten förekommer i är dock generellt ganska dåligt undersökt, varför den delvis kan vara förbisedd. I Sverige har arten uppenbart försvunnit från en rad tidigare lokaler och av de totalt kända 102 fyndangivelserna har endast 40 gjorts efter 1949. Majoriteten av de nyare fynden (29) har gjorts inom artens huvudareal i Västsverige. En sänkning av Rådasjön enligt nya vattendomen skulle kunna hota arten inom området.

För att bevara arten bör utdikning och igenfyllning av mindre vattensamlingar, bäckar och diken i det öppna landskapet förhindras. Förorening och eutrofiering från jordbruket av dessa biotop typer måste begränsas. Nordeuropa har ett speciellt ansvar eftersom större delen av de kvarvarande förekomstlokaler ligger här.

5. Bordet runt – Information och reflektion från vattenrådets representanter om vad som är på gång i de olika kommunerna/organisationerna som berör Mölndalsåns ARO (Stående punkt)

Naturskyddsföreningen (SNF)

Leif informerade om att SNF Mölndal yttrat sig över uppställningsplats i Råvekärr vid Kålleredsbäcken samt Forsåker

Michael nämnde att SNF Härryda bevakar ärendet med VA-ledning vid Mölndalsåns som riskerar att brädda. Remiss kring Landvetter Södra på gång.

Sportfiskarna

Niklas informerade om att de tillsammans med Enviro Planning inventerat flodpärlmusslor vid Risbohult.

Mölnålsåns fiskeråd

Arbetar för fri fiskväg vid Hindås

Fråga väckt om fiskväg vid Mölnlycke fabriker, Wallenstam tittar på det

Mölnåls Kvarnby

Leif-Henrik informerade om att alla dämmen nu är riskklassade. Dämmen vid Lilla Härsjön och Vällsjön behöver bytas.

LRF

Inget nytt

Härryda kommun

Emma informerade om att kommunen reviderar sin naturvårdsplan och att de gärna vill ha input från vattenrådet

Bengt nämnde att man i området mellan Massetjärn och Råda stock ska anlägga dagvattendammar (det området tittade vattenrådet på i höstas). Man ska även bygga om broar samt muddra ån.

Göteborg, Kretslopp och vatten

Inger informerade om att man på grund av den stora nederbörden under hösten och vintern haft stor mikrobiologisk påverkan på Rådasjön. Stop i avloppsledningsnätet upptäckt i Mölnlycke.

Mölnåls

Staden arbetar med åtgärder vid Grevedämnet

Har fått mer resurser så Elisabet kommer förhoppningsvis kunna delta på fler av vattenrådets möten.

Bollebygd

Ny representant från kommunen ska vara på gång

Göta älvs vattenvårdsförbund

Monica informerade om att vattenvårdsförbundet planerar en Limnologisk undersökning av Landvettersjön (Gröen) och Rådasjön under 2021. Vattenrådet får gärna komma med input i det arbetet.

Södra

Stig informerade om att det är problem inom ARO att det finns deponier som kör på med verksamheten trots att de inte har tillstånd. Markägare har polisanmält detta.

Viktigt att man styr bort massor från området och ställer krav vid upphandling.

Går att söka bidrag för att anlägga dammar.

Om bräddning behöver ske är det bättre att det går via Partille till Sävån än ut i Mölnålsån då Rådasjön är vattentäkt men det inte finns någon i Sävån nedströms Partille.

6. Utse två representanter från vattenrådet till workshop I vår (26/3) inom GR:s project för ökad åtgärdsimplememntering I vattenfrågor (VÅGOR)

Projekt på Göteborgsregionen (GR) i samarbete med Sportfiskarna, 8+fjordar och Länsstyrelsen där tanken med projektet är att hitta rätt angreppsätt för att komma framåt med åtgärdsarbetet för vatten inom kommunerna men med hjälp även av övriga organisationer inom de olika ARO som finns inom regionen.

Inkluderar hela ARO så även kommuner utanför Göteborgsregionen ingår t ex Vänersborg, Trollhättan, Bollebygd och samtliga kustkommuner som ingår i 8+fjordar.

Viktigt underlätta kedjan för hur man ska få till åtgärder - vilken åtgärd behövs, söka medel, söka tillstånd - lätt att det hakar upp sig någonstans.

Björn påpekade att det är viktigt att arbeta organisatoriskt inom kommunerna och samordna åtgärdsarbetet genom interna nätverk

Till att representera vattenrådet vid workshopen utsågs Michael Nilsson, SNF och Torbjörn Löfgren, Mölndalsåns fiskeråd.

7. Yttrande Samråd Vattenkraftverk Forsåker, Mölndal (sista svarsdag 21/2)

Finns yttrande från samrådet inför ansökan om vattenverksamhet att basera detta yttrande på.

Vattenrådet bör lyfta vad som är viktigt att få med i den MKB som ska tas fram.

- Hur påverkas vattenhastigheten?
- Varför finns inga förslag på fiskvandringvägar med i förslaget? Finns kartor som visar att Mölndalsån tidigare varit mycket bredare och då borde fisk ha kunnat vandra upp förbi det som
- Kommer att bli för lite vatten på sommaren för att kunna driva vattenkraftverket.

Det är mycket viktigt att möjligheten till uppströms uttag av vatten för dricksvattenförsörjning i Rådasjön och inom kort också V Nedsjön inte äventyras.

Det vore bättre att satsa på solenergi inom området.

I det pågående detaljplanearbetet vore det bättre att en sammanhängande strömvattensbiotop i åfåran skapas genom att ta bort rännor och andra strukturer som hindrar fiskvandring och därigenom förbättra lek- och uppväxthabitat för ökad produktion av lax och havsöring. Detta skulle istället kulturhistoriskt visa hur området kan ha sett ut innan kanalen i ån byggdes. Förutsättningarna för uppvandring av den akut hotade och fridlysta ålen till högre liggande vattenområden bör förbättras.

8. Yttrande granskning detaljplan Bråta 2:139, Mölnlycke (sista svarsdag 24/2)

Finns tidigare yttrande från samrådet över förslaget till detaljplanen för området som vi kan basera detta yttrande på. I det nya förslaget finns inget med på strandsidan vilket är bra, lyfta att det är viktigt att det förblir oexploaterat där.

Påpeka att skaftslamkrypa, som är rödlistad och känslig för grumling, finns inom området och att det därför är viktigt att stranden inte exploateras.

Uppmärksamma förekomsten av den invasiva arten sjögull som lätt sprider sig varför det är viktigt att den inte fragmenteras genom att den klipps eller av att man kör med motorbåt genom bestånd.

9. Water Co Governance – delprojekt/aktiviteter

- Peter påminde om att de vill ha in synpunkter på rapporten.
- Nationellt möte den 12 mars 2020 på Scandic Crown i Göteborg, boka datumet!
- Projektet har fått förlängning april 2020-oktober 2021. Under den tiden ska vattenmyndigheten och HaV ta till vara resultaten och implementera dem bl a genom att ta fram koncept /kurspaket.
Man kommer även att fortsätta följa piloternas arbete. Dock inga fortsatta bidrag till pilotvattenråden. Behövs ytterligare medel kan detta sökas via det ordinarie samverkansbidraget.

Rapportering från arbetsgrupper för delprojekt

- o Politikerutbildning (Michael, Emma, Torbjörn, Stig & Niklas/Matilda).
Michael visade de revideringar han gjort i presentationen sedan förra mötet.
Några synpunkter:
 - Visa på att det finns utdikad landskap också
 - Lyfta att det är viktigt att spara på vatten vid torka
 - Våtmarker binder kol
 - Försämring av status är inte tillåtet
 - Om man bara odlar grönsaker blir man mer beroende av vatten för bevattning och även mer beroende av konstgödsel om man inte håller djur.
 - Bör vara max 30 min

Dessa för ansvar för att boka in möten med kommunernas politiker i början av 2020:

Härryda – Emma Nevander

Lerum – Gunilla Rådman

Mölnadal – Anders Enelund

Vi avvaktar med Bollebygd tills någon representant därifrån kan vara med på vattenrådsmöte.

Inger påpekade att det nog kan vara svårt att få tillträde i KS eller KF i Göteborg.

- o Möten med tjänstepersoner (Michael, Emma, Torbjörn, Stig & Niklas/Matilda).
Samma som ovan men med mer fokus på att MKN inte får överskridas och vad som kan riskera att det sker.

Avvaktar med att boka in träffas med kommunernas tjänstepersoner tills efter vi har träffat politikerna.

- o Skyltprojekt & Mobil skärmställning (Emma, Elisabet & Michael).

Är nu klart att vi får totalt 98 000 kr i bidrag för skyltprojektet från de överblivna medlen inom pågående projektperiod för Water Co G.

Michael visade förslagen till skyltar

- Vore bra att knyta en kommunikator till projektet, kommunerna kollar om de har någon vi kan nyttja.
- Monica tar fram en QR-kod som pekar till vattenrådets nya hemsida.
- o Vatten i skolan/Skolbäckar (Sportfiskarna).
Har blivit beviljade 46 200 kr från de överblivna medlen inom pågående projektperiod för Water CoG för inventering av lämpliga vattenmiljöer vid skolor.

Sportfiskarna har redan utfört inventeringsarbetet och tagit fram rapport som skickats ut till vattenrådet, bifogas även med anteckningarna.

Vattenrådets kommunrepresentanter uppmanas att sprida informationen till lämplig person inom kommunens utbildningssektor.

Sportfiskarna kontaktar skolorna för att få komma ut och ha undervisning.

- Andra uppdrag

- o Climatcafé
Björn presenterade ett koncept kallat [Climatcafé](#), som tagits fram inom projektet i Nederländerna, men som nu även används i andra länder.
Björn undrar om Mölndalsåns vattenråd är intresserade av att delta?

10. Diskussion om övriga aktiviteter/projekt för vattenrådet 2020 inkl. idébank för framtiden.

Monica presenterade de projekt som inkommit hittills (bifogas med anteckningarna). Vattenrådet uppmanas att skicka in ytterliga förslag som kan läggas in i banken som Monica sammanställer.

Tidigare framtagna aktiviteter:

- Gun har i uppdrag att hitta tillfälle när vi kan besöka Forsåker och hitta en lokal för möte i närheten.
- Föreslogs en vandring längs ån nära GR till våren
- Föreslogs besök vid dämmena vid Lilla Härsjön och Vällsjön. Får bli till våren då det är varmare att vara ute.
- Varför är det dåliga syreförhållanden i Rådasjön, bör utredas. Limnologisk undersökning utförs av Göta älvs vattenvårdsförbund 2021.
- Bottenfauna bör inventeras vid Gårda
- Viktigt att utveckla samarbetet med kommunerna. Hur gör vi det på bästa sätt?
- Hur kan vattenrådet få en större roll gentemot vattenmyndigheten i arbetet med åtgärdsprogrammet

11. Vattenrådets finansiering

Nu klart att de sex kommunerna inom Säveåns vattenråd bidrar med 2 kr/inv som bor inom Säveåns ARO. Har diskuterats en liknande lösning för Mölndalsåns ARO för att få mer medel till någon som kan lägga mer tid på t ex att söka medel till åtgärder.

Monica har räknat på vad det skulle innebära för Mölndalsån i två olika scenarier:

Om helt baserat på inv			
Kommun	Antal inv	2 kr/inv	Avrundat
Alingsås	51	0	0
Bollebygd	891	1782	2000
Göteborg	114162	228324	228000
Härryda	17801	35602	36000
Lerum	328	656	1000
Mölndal	41714	83428	83000
Partille	1903	0	0
Summa	176850	349792	350000

Om 50% av avgiften baseras på inv och 50% på andel av ARO 350 000/2								
Kommun	Antal inv	Avgift inv 50%	Avrundat	Areal inom ARO	% av ARO	Avgift ARO 50%	Avrundat	Summa
Alingsås	51		0	0	0	0	0	0
Bollebygd	891	892	1000	45,72	0,17	29599	30000	31000
Göteborg	114162	114230	114000	29,19	0,11	18898	19000	133000
Härryda	17801	17812	18000	131,82	0,49	85341	85000	103000
Lerum	328	328	0	16,13	0,06	10443	10000	10000
Mölndal	41714	41739	42000	47,45	0,18	30719	31000	73000
Partille	1903		0	0				
Summa	176850	175000	175000	270,31	1	175000	175000	350000

Göteborg har undersökt betalningsviljan hos medborgarna för rent vatten och den ligger på ca 50-60 kr/månad.

Om man ska gå fram med förslag om detta till kommunerna är det väldigt viktigt att visa på nyttan för kommunerna med denna typ av lösning.

Frågan lyfts igen på nästa möte, var och en försöker höra sig för i sina resp kommuner till dess.

12. Vattenrådets nya hemsida på www.vattenradivast.se

- Alla tyckte den var bra. Vattenrådet uppmanas av Monica att skicka in förslag till justeringar eller ny information att lägga upp på hemsidan.
- Kostnaden för att bygga den nya sidan samt föra över material från den gamla sidan är ca 10 000 kr.

13. Övriga frågor

Inga övriga frågor togs upp

14. Nästa möte

25 mars 2020 kl. 9-12 på Göteborgsregionen (GR), Anders Personsgaten 8 i Göteborg
(Inställt p g a Corona)

13 maj 2020 kl. 12-16 vid Härsjön för att titta på dämnet. Leif-Henrik kollar upp om vi kan vara där

/Monica Dahlberg, sekr.